

Adobe InDesign CS2

Testre szabás

Dr. Péterny Kristóf

Mercator
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 963 7062 47 5

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2009
© Mercator Stúdió, 2009

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
T/F: 06-26-301-549
06-30-30-59-489

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ.....	5
KÖRNYEZETI BEÁLLÍTÁSOK	10
InDesign működési beállítások	10
Általános beállítások.....	11
Szöveg beállítása	12
Speciális szöveg beállítása.....	14
Kompozíció beállítása	15
Egységek és lépésközök beállítása.....	15
Rácsok beállítása	16
Segédvonalak és munkaterület beállítása	17
Szótár beállítása.....	18
Helyesírás-ellenőrzés beállítása.....	19
Automatikus javítás beállítása	20
Szövegszerkesztő megjelenítése beállítása	21
Megjelenítés beállítása	22
Fekete megjelenése beállítása	23
Fájlkezelés beállítása	23
Gyorsgombok	24
Munkaterületek	26
A Version Cue testre szabása	27
Általános beállítások.....	28
Rendszeradminisztráció	29
SZÍNKEZELÉS, KALIBRÁCIÓ	39

A monitor kalibrálása	40
Színbeállítások	44
AZ ESZKÖZTÁR IKONJAI	51
MACINTOSH GYORSGOMBOK	73
Eszközökhöz rendelt gombok.....	73
Objektumkiválasztás és mozgatás	75
Átalakítás.....	77
Görbék szerkesztése.....	77
Táblázatszerkesztés.....	78
Szövegkeresés és csere	79
Szövegbevitel, szerkesztés	80
Mozgás és szövegkijelölés	81
Dokumentum megjelenése.....	82
WINDOWS GYORSGOMBOK.....	84
Eszközökhöz rendelt gombok.....	84
Objektumkiválasztás és mozgatás	86
Átalakítás.....	87
Görbék szerkesztése.....	88
Táblázatszerkesztés.....	89
Szövegkeresés és csere	90
Szövegbevitel, szerkesztés	90
Mozgás és szövegkijelölés	92
Dokumentum megjelenése.....	93
MAGYAR-ANGOL SZÓTÁR.....	95
ANGOL-MAGYAR SZÓTÁR.....	151
Felhasznált és ajánlott irodalom	207

ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

Az Adobe Systems Incorporated cég InDesign kiadványszerkesztő programja a személyi számítógépeken eddig egyeduralkodó QuarkXPress babérajaira tör. Voltak már ilyen próbálkozások (például a Corel-féle Ventura vagy az Adobe-féle PageMaker), ámde ezek bár sok jó szolgáltatással rendelkeztek, nem lehettek átütőek, több okból is. Egyrészt amikor ezek piacra kerültek, a személyi számítógépek elterjedtsége sokkal kisebb volt, másrészt akkoriban még az Internet sem volt, hogy a számítógépes kiadványszerkesztést – tekintettel a web alapú megjelenésre és terjesztésre – erősítse.

Azóta sok minden gyökeresen megváltozott, elterjedt a PC, az asztali kiadványszerkesztés (*Desk Top Publishing*) és az Internet is. Az Adobe pedig kihozott egy olyan, minden igényt kielégítő kiadványszerkesztő programot, vagyis az InDesign alkalmazást, amely már méltó vetélytársnak számít. Ebbeni voltát megerősíti az a tény is, hogy a CS2 változatban már lokalizálták, vagyis elkészült a magyar nyelvű változat is.

A grafikus programok a képkezelés és tárolás szempontjából két csoportra oszthatók. A vektorgrafikus szoftverek az ábrázolás során a képet alkotó alakzatokat matematikai egyenletekkel írják le, ebből adódik az az előny, hogy az ilyen képek korlátlan mértékben nagyíthatók és kisebb helyet foglalnak el, hátrányuk, hogy fényképek kezelésére nem alkalmasak (bár ma már léteznek hibrid rendszerek is). Ezzel szemben a rasztergrafikus kép pixelekből áll, és az állományok a kép minden egyes képpontjának színét és egyéb jellemzőit eltárolják. E tárolási és feldolgozási mód előnye, hogy minden egyes képpont külön szerkeszthető, így fényképek feldolgozására, retusálására kiválóan használható, hátránya viszont az, hogy ezek a képek sokkal nagyobb lemezterületet foglalnak és a számítógép memóriájának méretével szemben is igényesebbek, ugyanakkor az ilyen képek minőségromlás nélkül csak korlátozottan nagyíthatók.

A rasztergrafikus programok közé tartozik az Adobe cég Photoshop nevű programja, amely egyfajta etalon a képfeldolgozással és grafikával foglalkozók körében, ugyanakkor azonos szintű konkurenciával alig rendelkezik (a fejlesztő honlapja: www.adobe.com). Ezzel a szoftverrel szinte mindenféle képfeldolgozással kapcsolatos probléma megoldható. A programban korábban többféle újítás jelent meg, amelyet előbb vagy utóbb a konkurens programok fejlesztői is átvettek. Ezek közé tartozik a rétegek kezelése (amikor a kép jellemző részeit különböző rétegekre helyezzük, és rétegenként módosítjuk), vagy a beépülők, azaz a „plugin”-ek használata (ezek egy külön könyvtárban elhelyezkedő, esetleg más fejlesztőtől származó, speciális funkciójú fájlok, külön programok, amelyek betöltés után beépülnek a Photoshop program menürendszerébe).

A képek rétegenkénti kezelése azért előnyös, mert a rétegekre helyezett objektumokat a kép más rétegeinek módosítása nélkül változtathatjuk meg, tartalmukat önállóan mozgathatjuk. A rétegeket átlátszóvá tehetjük, közöttük különféle csoportosítási és egyéb műveleteket végezhetünk, sorrendjüket másíthatjuk, rajtuk külön-külön más grafikus szűrőt alkalmazhatunk stb.

A beépülők is szabvánnyá váltak, ezeket szintén használják más retusáló programok. A legtöbbjük egyfajta grafikus szűrő, a szaknyelvi zsargonban „effekt”, de készültek, fájlátalakító, védjegykezelő pluginek is. A grafikus szűrők a kép kijelölt részén vagy az aktuális réteg tartalmán hajtanak végre valamilyen látványosak műveletet. Ezeket a szűrőket néhány másik programban (például az Adobe Illustrator, CorelDraw, Corel Photo-Paint, Paint Shop Pro szoftverekben) is használhatjuk.

A Photoshop a nyomdai előkészítés és képfeldolgozás legelterjedtebb programja. Külön érdekesség, hogy már az 5.0-ás változatot is lefordították magyar nyelvre. 2002-ben jelent meg a program 7.0-ás, 2004-ben CS (8.0), majd 2005-ben CS2 (9.0) változata. E programnak is csakhamar megjelent a magyar nyelven lokalizált változata, mely könyvünk tárgyát képezi.

Az Adobe Photoshop CS2 magyar nyelvű programváltozata a program közép-európai felhasználók számára adaptált, javított verziója, amelyben a szöveget a számítógépen telepített operációs

rendszeről függően cseh, magyar, görög, lengyel, orosz és török nyelven is megadhatjuk. A magyar nyelvű verzió mindenben megegyezik a Photoshop CS2 programmal, de támogatja a magyar karaktereket és a Unicode szabvány szerinti, 16 bites karakterkészleteket.

Ez a képszerkesztő program az egész világon szabvánnyá vált a Macintosh és a PC platformon egyaránt. A program kezeli a CMYK színmódot is, ezért jól használható a dokumentumok nyomdai előkészítésére is. A két platformon a program kezelése szinte teljesen megegyezik, a néhány eltérésre az adott helyen felhívjuk a figyelmet. Az egyik különbség az eltérő könyvtárszerkezet, egy másik eltérés a billentyűkombinációk használata. A PC-ken például a **Ctrl** billentyű nyomva tartása szükséges egyes funkciók kiváltásához, míg a Macintosh rendszereken ennek a **Command** (⌘), illetve az „Alma” billentyű felel meg.

A vektorgrafikus programok közé tartozik az Adobe Systems Incorporated cég Illustrator nevű programja, amely a bitképes Photoshophoz hasonlóan egyfajta etalon, ipari szabvány a grafikával foglalkozók körében. Az első Illustrator 1987-ben jelent meg. Eredetileg Apple Macintosh számítógépeken volt használható, később megjelent IBM kompatibilis személyi számítógépeken használható változata is. A vektoros rajzszerkesztők egyik legelterjedtebb, legkedveltebb programja az egész világon. E piacon a CorelDRAW örök vetélytársa. Míg az ellenlábas népszerűségét annak köszönheti, hogy komplex programcsomag részeként árulják, az Illustrator mellett szól, hogy Macintosh számítógépeken is használható, minden szokásos vektoros formátumot kezel (importál és exportál), saját grafikus formátumát (.ai) a fontosabb grafikus és kiadványszerkesztő programok felismerik, eszközeit könnyen kezelik a piacvezető raszteres képszerkesztő (Adobe Photoshop) felhasználói, illetve ugyanezeket a vektoros rajzeszközöket építették be az egyik legújabb kedvenc, a kiadványszerkesztő Adobe Indesign programba is. A program CS (11-es) változata 2004-ben jelent meg, majd hamarosan, 2005-ben előrukkoltak a 12-es (CS2) változattal, amelyet magyar nyelvű felhasználói felülettel is kiegészítettek. Sajnos, a súgó nyelve angol maradt.

Az Illustratorból származó grafikák, lapterv felhasználhatók az interneten, nyomtatásban és multimédiás videoanimáció alapjaként. Az Illustrator fájlok természetesen más Adobe programokban is feldolgozhatók, sőt a program .ai formátumát a leggyakrabban használt irodai (például a Microsoft Word) és konkurens grafikai szoftverek (például a CorelDRAW) is felismerik. A legújabb technológiát a dinamikusan változó adatbázistartalom nyugvó XML-dokumentumok, valamint a csoportmunka kiterjesztése testesítik meg. Az előbbi óriási segítséget nyújt egy sablonra épülő dokumentum előállításában, miközben biztosítja, hogy ne számtalan mutáció készüljön, az utóbbi pedig – ha a Creative Suite CS2 programcsomagot telepítettük – lehetővé teszi a munkacsoport számára a dokumentumok pontos verziókövetését, miközben a hozzáférési jogosultságok egy kézben tarthatók.

Az Illustratorral szinte mindenféle képfeldolgozással kapcsolatos probléma megoldható.

Az InDesign natív módon kezeli a Photoshop és az Illustrator fájlformátumait is, ezeket a dokumentumokat, objektumokat egyszerűen áthúzzhatjuk az InDesign kiadványokba.

A szoftver munkakörnyezete egyszerű, interaktív, a felhasználói felületet mindenki könnyen átalakíthatja úgy, hogy a legjobban segítse a hatékony munkát. Ez a kötet a felhasználói felület átalakításának lehetőségeivel, illetve a program vezérlő eszközeivel (ikonok, gorsombok) foglalkozik. A program használatával kapcsolatos egyéb tudnivalókat a *Kezdő lépések* kötetben tettük közzé.

Az ismeretlen szavakat, kifejezéseket általában első előfordulásuk helyén mutatjuk be, magyarázzuk. A magyar kifejezéseknél igyekeztünk következetesen alkalmazni a lokalizáció eredményeit is. Aki a korábbi angol változatot használta, annak hasznos lehet a kötet végén szereplő szótár, amely a program speciális szóhasználatát tükrözi.

Az itt leírtak megértéséhez és alkalmazásához különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Macintosh OS, vagy a Windows operációs rendszer alapfokú ismerete. Könyvünk alapjául egy Windows rendszeren futó, magyar nyelvű CS2 változat szolgált.

A papír alapú – hagyományos – könyvek kezelési módja némi-képpen módosul az elektronikus könyvet „forgatók” számára. Ez a könyv az ingyenes Acrobat Reader 5.0, Adobe Reader, illetve Adobe e-Book Reader segítségével olvasható. Akinek nincs ilyen programja, az letöltheti többek közt a www.adobe.com webhelyről is. Az ilyen típusú könyvek igen előnyös tulajdonsága, hogy a képernyőn megjeleníthető a tartalomjegyzék, amelynek + ikonjaival jelölt csomópontjaiban alfejezeteket tartalmazó ágakat nyithatunk ki. A tartalomjegyzék bejegyzései ugyanakkor ugróhivatkozásként szolgálnak. Ha egy fejezetre akarunk lépni, akkor elegendő a bal oldali ablakrészben megjelenített könyvjelző-lista megfelelő részére kattintani. Sőt az ilyen könyvek teljes szövegében kereshetünk.

A programot két, téma szerint jól elkülöníthető kötetben ismertetjük. Így nemcsak kisebb méretű, de olcsóbban letölthető állományokat adhattunk közre, ami különösen a felhasználók szerint szintén fontos szempont. A *Kezdő lépések* című kötet foglalkozik a program kiadványszerkesztői alkalmazásával, a kiadványok általános követelményeivel, valamint tárgyalja a fájlkezelő Adobe Bridge használatát, míg a gyorsreferenciaként is használható *Testre szabás* című kötet mutatja be, hogyan alakíthatjuk át a felhasználói felületet úgy, hogy az a legjobban igazodjon munkastílusunkhoz, a CS2 csomag telepítésekor elérhető verziókezelést, a programban használható eszközök mellett az angol-magyar szótárt is.

Végezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni (beleértve a tartalmi pontosságot és a mondanivalót tükröző formát), ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2009. május

Köszönettel

a szerző.

KÖRNYEZETI BEÁLLÍTÁSOK

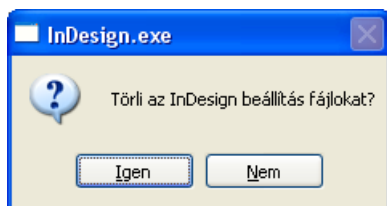
A környezeti beállítások segítségével úgy alakítjuk át programunk felhasználói felületét, hogy az optimálisan igazodjunk munkastílusunkhoz, illetve legjobban támogassa az éppen végzett munkát.

InDesign működési beállítások

A **Szerkesztés** menü **Beállítások** ▶ **Általános** parancsával, illetve **Ctrl+K** – Macintoshon a **⌘+K** – billentyűkombinációval megjelenített párbeszédpanel-lapok segítségével állítjuk be programunk a legmegfelelőbb üzemmódját, adjuk meg azokat a jellemzőket, amelyek a gép kikapcsolása után is megőrződnek és így a legközelebbi munka során is alkalmazhatók.

A beállító párbeszédpanelek bal oldali listájában kiválasztva lépkedhetünk a többi beállító párbeszédpanelre, amelyeket megjeleníthetünk a **Szerkesztés** menü **Beállítások** ▶ almenüjének parancsával is. A **Visszaállítás** gomb visszaállítja a korábbi (a beállító parancs kiadása előtti) beállításokat, az **OK** gomb érvényesíti az újonnan megadott tulajdonságokat. Ha semmit nem választunk ki (inkább maradunk a régi beállításnál), akkor az **Esc** billentyűt, vagy a **Visszaállítás** gomb helyén megjelenő **Mégse** gombot kell megnyomnunk.

A továbbiakban bemutatott képernyőképek a program alapértelmezés szerinti beállításait mutatják, így ezek alkalmazásával is visszatérhetünk a kezdeti állapotba. A kezdeti állapot visszaállítására használhatjuk a program betöltése közben nyomva tartott **Ctrl+Alt+Shift** (Macintoshon **Option+⌘+Shift**) billentyűkombinációt. Ekkor a program betöltése után az 1-1. ábra szerinti párbeszédpanelen kell megerősítenünk döntésünket.

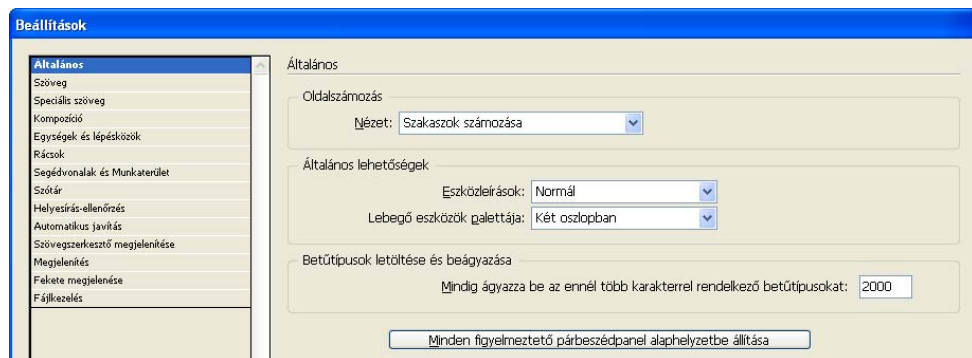

1-1. ábra

A beállításokat rögzítő fájl törölhető Macintoshon a System Folder (Mac OS 9.x) vagy Library folder (Mac OS X) mappákból, a Windows XP alatt a *C:\Documents and Settings\felhasználó\Application Data\Adobe\InDesign\4.0* mappából. Ezt követően az InDesign program indításakor automatikusan új preferenciafájl keletkezik az alapértelmezett beállításokkal.

Általános beállítások

A beállítási lehetőségek is változtak a korábbiakhoz képest (lásd az 1-2. ábrát).

1-2. ábra

Az **Oldalszámozás** csoportban állítjuk be, hogy a számozás szakaszonként újra kezdődjön, vagy a teljes dokumentumra érvényes, abszolút számozást alkalmazzunk.

Az **Általános lehetőségek** csoport beállítási lehetőségei:

Eszközleírások: Az eszközeírás *Normál* esetben akkor jelenik meg, ha a kurzort egy eszköz fölé mozgatjuk. Ez valamennyire lassítja a program futását, ezért kikapcsolható a *Nincs minta* lehetőséggel.

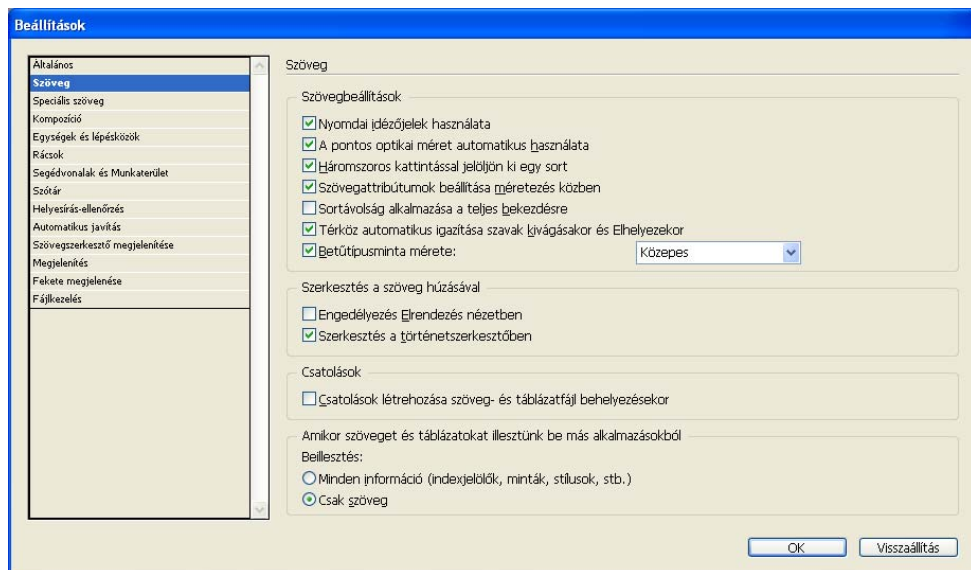
Lebegő eszközök palettája: A lebegő, tehát a dokkolt helyzettől független, a munkaterület felett elhelyezett eszközzaletta lehet egy vagy két oszlopos, illetve egyetlen sorban megjelenő.

A **Betűtípusok letöltése és beágyazása** csoportban adjuk meg, hogy a megadott karakterszám felett használt betűtípusokat a program töltsse le és ágyazza a dokumentumba. Ez gyorsítja a programfutást és javít a dokumentum mozgathatóságán (a másik gépre mozgatott kiadvány így biztosan tartalmazza a legfontosabb betűtípusokat még akkor is, ha a cél gépen az adott karaktertípus nincs telepítve).

A **Minden figyelmeztető párbeszédpanel alaphelyzetbe állítása** gombbal eltörölhetjük az esetleg elburjánzó figyelmeztetéseket.

Szöveg beállítása

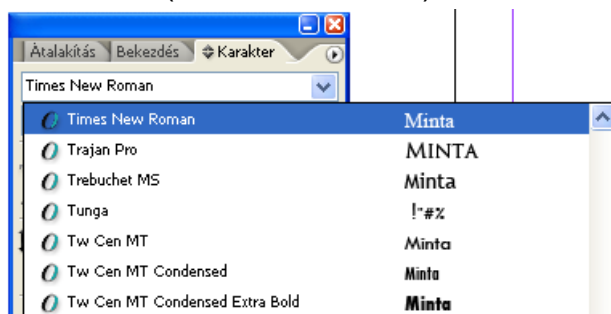
A **Szöveg** listaelem választása után megjelenő párbeszédpanelen az általános szövegtulajdonságokat, illetve azok alapértelmezéseit állítjuk be, melyek természetesen egyedileg megváltoztathatók.

1-3. ábra

Nyomdai idézőjelek használata: A beállítást követően írt idézőjeleket egyenesről a szebb, íveltre cseréli.

- ☑ **A pontos optikai méret automatikus használata:** A pontos optikai méret használata időigényesebb, viszont a formázást pontosabban végezhetjük. Ha lassúbb konfiguráción dolgozunk, akkor a szövegbevitel során érdemes ki-, majd utána a tördelésnél bekapcsolni ezt a jelölőnégyzetet.
- ☑ **Háromszoros kattintással jelöljön ki egy sort:** Bejelölve a jelölőnégyzetet, az első kattintás a szöveg eszköz használatakor a szöveges kurzort mozgatja, a második a kattintott szót, a harmadik a kattintás helyén található sort jelöli ki. A jelölőnégyzet törölt állapotában a harmadik kattintás a bekezdést jelöli ki.
- ☑ **Szövegtulajdonságok beállítása méretezés közben:** Bejelölve a szövegtulajdonságok módosíthatók a szövegkeret műveletek végzése közben is.
- ☑ **Sortávolság alkalmazása a teljes bekezdésre:** A jelölőnégyzetet bejelölve a sortávolság bekezdésen belüli módosítására nincs mód. Bárhol (bármely kijelölésen) módosítunk a bekezdésen belüli sortávolságon, az a teljes bekezdésen érvényesül.
- ☑ **Térköz automatikus igazítása szavak kivágásakor és elhelyezések:** A kivágás-beillesztés folyamatban a program ügyel arra, hogy ne ismétlődjön szóköz, illetve ahol kell, ott egyetlen szóköz legyen.
- ☑ **Betűtípusminta mérete:** Ha a korszerű, nagy felbontású monitorokon nem látjuk megfelelően a karakterforma kiválasztására szolgáló listában a minta részleteit, akkor érdemes itt nagyobb méretű betűket beállítanunk. A beállítás hatása rövidebb átszámítási időtartamot követően egyaránt érvényesül a Karakter palettán vagy az opciós eszközsávon (lásd az 1-4. ábrát).

1-4. ábra

☑ **Engedélyezés Elrendezés nézetben:** A **Nézet** menü **Megjelenítés Objektumszintű megjelenítési beállítások engedélyezése** kapcsolót állítja be a beállítások törlése helyett.

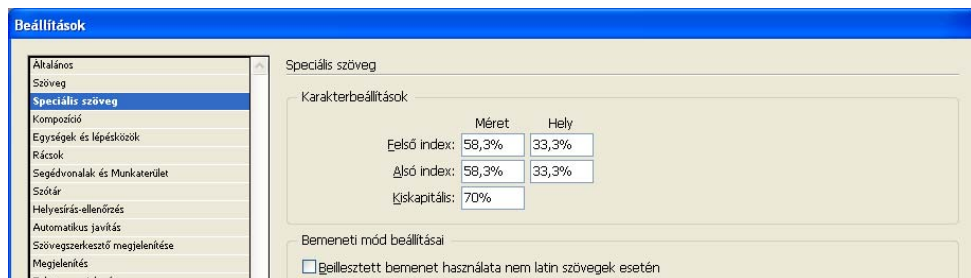
☑ **Szerkesztés a történet szerkesztőben:** Lehetővé teszi, hogy a szöveget a leggyorsabb módon, a történet szerkesztőben (Story Editor) módosítsuk. Ekkor egy – a **Szövegszerkesztő megjelenítése** – párbeszédpanel kategóriában beállítható, egyszerűsített és gyorsabb ablakban szerkeszthetjük a szöveget, amelyet a **Ctrl+Y** billentyűkombinációval vagy a **Szerkesztés/Szerkesztés a történet szerkesztőben** paranccsal jeleníthetünk meg.

☑ **Csatolások létrehozása szöveg- és táblázatfájl behelyezésekor:** Ha szöveg vagy táblázatfájlt helyezünk el a kiadványban, akkor a jelölőnégyzet bejelölt állapotában a kapcsolat a forrással megmarad, így annak változásai könnyen átvezethetők az InDesign kiadványba.

Az **Amikor szöveget és táblázatokat illesztünk be más alkalmazásokból** csoportban az ilyen műveletekhez beállíthatjuk, hogy az összes felismerhető formátumelem átkerüljön az InDesign dokumentumba, vagy csak a nyers szöveget vegyük át és a formázást teljes egészében az InDesign programban végezzük.

Speciális szöveg beállítása

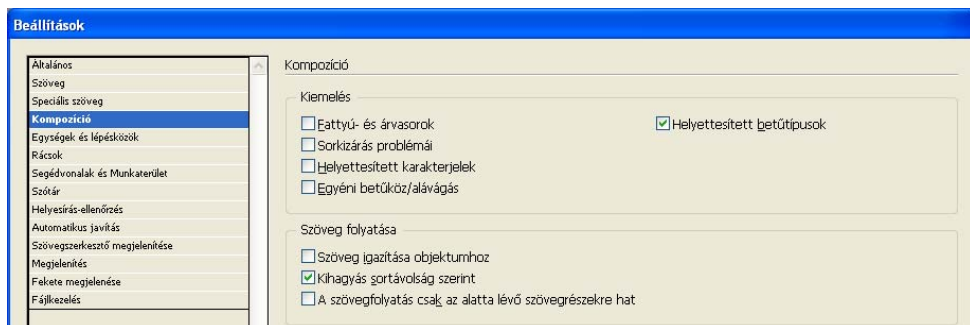
A **Speciális szöveg** párbeszédpanel kategóriában adjuk meg a **Felső index**, **Alsó index**, **Kiskapitális** karakterbeállításokhoz tartozó méretet és az indexekhez tartozó helyet a befoglaló szöveg arányában. Ez azt is jelenti, hogy nagyobb karakterméretet választva, az itt beállított tulajdonságok is arányosan változnak.

1-5. ábra

Kompozíció beállítása

A *Kompozíció* párbeszédpanel kategóriában, a **Kiemelés** csoportban határozzuk meg, mely különleges odafigyelést igénylő tördelési szempontok, illetve ezekre figyelmeztető helyzetek jelenjenek meg kiemelten, vagyis alapállapotban zöld háttérrel.

1-6. ábra

A **Szöveg folytatása** csoportban az objektumok körüli szövegviselkedést határozzuk meg. A **Szöveg igazítása objektumhoz** jelölőnégyzettel a szöveget folyamatosan, az akár mozgatott, akár átalakított szomszédos objektum határvonalához igazíthatjuk. A **Kihagyás sortávolság szerint** jelölőnégyzettel vehetjük figyelembe a folytatás során a sortávolságot is. A **Szövegfolytatás csak az alatta lévő szövegrészen hat** jelölőnégyzettel beállíthatjuk, hogy a szövegfolytatásban csak az objektum alatti szövegek vegyenek részt. A jelölőnégyzetet érdemes kikapcsolni, ha a szövegfolyást befolyásoló objektumokat mozgatjuk a kiadványban.

Egységek és lépésközök beállítása

Az *Egységek és lépésközök* párbeszédpanel kategóriában állítjuk be a vonalzón megjelenő mértékegységeket, illetve azok átváltásához szükséges arányt. Többoldalas dokumentumoknál, könyveknél van jelentősége annak, hogy a vonalzó kezdőpontját (**Origó**) hol helyezzük el.